

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/17/2020
Identifikačné číslo spisu: 1714203113
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1714203113.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a sudcov JUDr. Ľubora Šeba a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobcu Železnice Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Klemensova 8, IČO: 31 364 501, proti žalovanej BETA - CAR s.r.o., so sídlom v Pezinku, Drevárska 23/1649, IČO: 34 127 224, zastúpenej advokátskou kanceláriou C&T Advokáti s.r.o., so sídlom v Bratislave, Fedinova 3b, o návrhu na vydanie jednorazovej náhrady, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10C/99/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2018 sp. zn. 9Co/271/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) medzitýmny rozsudkom z 15. marca 2017 č. k. 10C/99/2014-153 určil, že nárok žalobcu na vydanie jednorazovej náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti je daný. Vychádzal zo zistenia, že právny predchodca žalovanej umiestnil v roku 1972 stavbu vlečky na pozemkoch právneho predchodcu žalobcu. Žalovaná na základe § 4 ods. 4 zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach (ďalej len „zákon o dráhach“) podala návrh na zápis vecného bremena, ktorému Správa katastra vyhovel a zapísala vecné bremeno v prospech žalovanej do katastra. Žalobca listom zo dňa 4. apríla 2012 si uplatnil svoje právo na náhradu u žalovanej.

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 4 ods. 4 zákona o dráhach, v dôsledku čoho konštatoval, že až účinnosťou tohto zákona si mohol vlastník alebo užívateľ dať zapísať zákonné vecné bremeno. V čase budovania vlečkovej koľaje vecné bremeno tohto druhu neexistovalo, resp. neexistoval zákon, ktorý by umožňoval jeho zápis do katastra nehnuteľností. Užívanie pozemku do roku 2012 mali strany sporu riešené nájomnou zmluvou. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že vecné bremeno vzniká iba pri výstavbe nových dráh a nie pri dráhach existujúcich v minulosti, ani so stanoviskom resp. vyjadrením Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), pretože pred účinnosťou zákona o dráhach neexistoval iný právny predpis, ktorý by umožňoval zriadiť zákonné vecné bremeno na pozemky pod dráhami. Až následne s účinnosťou zákona o dráhach si mohla žalovaná podať zápis zákonného vecného bremena do katastra nehnuteľností, čo aj

žalovaná urobila, v dôsledku čoho žalobcovi vzniklo právo na jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie. Preto považoval nárok žalobcu za opodstatnený.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. decembra 2018 sp. zn. 9Co/271/2017 medzitýmny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd najskôr uviedol, že súd prvej inštancie dostatočne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo je nárok žalobcu oprávnený, s odôvodnením ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje [(§ 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

2.1. Žalovaná v odvolaní namietala, že v konaní nebolo preukázané, že by došlo okrem formálneho zápisu samotného vecného bremena aj k faktickému (skutočnému) obmedzeniu užívania nehnuteľnosti v dôsledku umiestnenia súčasti dráhy a že by takéto faktické obmedzenie užívania bránilo žalobcovi v obvyklom užívaní nehnuteľnosti. K uvedenej námietke odvolací súd uviedol, že je bezdôvodná, pretože (už) samotná existencia dráhy a jej umiestnenie na pozemkoch vylučuje nielen obvyklé, ale akékoľvek využitie pozemkov žalobcom, nakoľko ide o pozemky zaťažené cudzou stavbou.

2.2. K výkladu § 4 ods. 4 zákona o dráhach ministerstvom (pozri bod 1.1.) odvolací súd uviedol, že absencia prechodných ustanovení má za následok, že ustanovenia § 4 ods. 4 štvrtá veta zákona o dráhach je možné aplikovať i na dráhy, ktoré boli vystavané pred jeho účinnosťou. Účinnosťou zákona o dráhach sa podobne, ako v predpisoch o energetike a o verejných vodovodoch a kanalizáciách, zriadilo ex lege trvalé vecné bremeno (§ 4 odsek 4) viaznuce na pozemkoch tvoriacich obvod dráhy, keď návrh na vykonanie záznamu na zapísanie vecného bremena do katastra nehnuteľností bol povinný podať prevádzkovateľ dráhy. Ak zápisom vecného bremena vznikli v zmysle citovaného žalovanej oprávnenia vyplývajúce z vecného bremena, musia jej vzniknúť aj povinnosti súvisiace so vznikom týchto oprávnení, čoho dôkazom je aj prekluzívna lehota na uplatnenie jednorazového odškodnenia, ktorá je ročná a ktorá začína plynúť odo dňa zapísania vecného bremena do katastra nehnuteľností, bez ohľadu na to, či boli dráhy vystavané pred alebo po nadobudnutí účinnosti zákona o dráhach. Ak teda došlo k vzniku vecného bremena za účinnosti zákona o dráhach (§ 4 ods. 4), čo je aj daný prípad, tak nárok na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti je potrebné bez ďalšieho posudzovať podľa tohto zákona, bez ohľadu na to, kedy boli dráhy vystavané. Podľa názoru odvolacieho súdu by výklad ministerstva prichádzal do úvahy len v prípade, ak by bolo priamo v zákone taxatívne uvedené, že vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti nemá právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti v prípade, ak boli dráhy vystavané pred účinnosťou zákona.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. b/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ resp. c/ CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutia nižších súdov zrušil, vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu dovolacích trov.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. b/ CSP v podstatnom odôvodnila tým, že žalobca nedisponoval aktívnou procesnou legitímáciou, pretože bol (iba) správcom vecným bremenom zaťažených pozemkov; vlastníctvo k nim patrí štátu, ktorý jedine bol oprávnený domáhať sa jednorazovej náhrady podľa § 4 ods. 4 zákona o dráhach. V tejto súvislosti tiež uviedol, že v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je primárnym uplatniteľom nárokov na jednorazovú náhradu vlastník a (až) sekundárne užívateľ, pričom žalobca nie je ani vlastník, ani užívateľ.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná vytýkala nižším súdom nesprávnu aplikáciu ustanovenia „§ 4 ods. 4 zákona o dráhach, ako aj podmienky vzniku nároku na jednorazovú náhradu, pričom vychádzali výlučne z jazykového znenia a absolútne opomenuli zámer a úmysel zákonodarcu, historický výklad ako aj systematicku danej právnej normy“. Podľa jej názoru mali nižšie súdy vykladať citované zákonné ustanovenie „tak, že nárok na jednorazovú náhradu sa vzťahuje iba na prípady novo postavených dráh resp. vlečiek po účinnosti zákona o dráhach“. V tomto ohľade poukázala cez rozhodovaciu činnosť českého a slovenského ústavného súdu na princípy ochrany nadobudnutých práv, právnej istoty, či spravodlivosti.

3.3. Z opatrnosti, ak by dovolací súd nastolenú právnu otázku už riešil/vyriešil (čo nebolo dovolateľke známe, pozn.) podala vo vzťahu k vytýkanému v bode 3.2. (aj) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovanej žiadal dovolací súd, aby zamietol podané dovolanie a žalovanej nepriznal náhradu dovolacích trov. Ďalej poukázal na nemožnosť kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. V podstatnom ďalej uviedol, že zákonným dôvodom jednorazovej náhrady je vznik (zapísanie) vecného bremena a nie skutočnosť, že dráhy boli vystavané pred účinnosťou zákona o dráhach. Ak raz právna norma spája so vznikom práva aj nejakú povinnosť, princíp spravodlivosti vyžaduje naplnenie tak práva, ako aj povinnosti. Žalovanej pred účinnosťou zákona o dráhach nesvedčalo zákonné právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Až účinnosťou zákona o dráhach vzniklo zákonné vecné bremeno v prospech žalovanej, keď si ho dala zapísať do katastra a až po tomto okamihu si mohol žalobca uplatniť právo na jednorazovú náhradu. Po nadobudnutí účinnosti zákona o dráhach sa postavenie žalovanej nezhoršilo, ale zlepšilo, keď už žalobca nie je oprávnený požadovať od žalovanej opakujúce nájomné za užívanie pozemkov, ale už len jednorazovú náhradu. K dovolaniu podľa § 420 písm. b/ CSP žalobca uviedol, že žalovaná si neuvedomila, že procesná subjektivita a vecná legitímácia sú dva rôzne právne inštitúty. Prípadný nedostatok vecnej legitímácie nemôže byť dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. b/ CSP a práve uvedený nedostatok (neoprávnenie) namieta žalovaná v dovolaní podľa citovaného zákonného ustanovenia. V tomto ohľade žalobca poukázal aj na ustanovenie § 435 CSP. V ďalšom však ani vecne nesúhlasil s tým, že nie je vecne legitimovaný na podanie tejto žaloby. Uviedol, že nevykonáva správu majetku štátu v zmysle zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, ale výlučne v zmysle zákona č. 258/1993 Z.z. o Železniciach Slovenskej republiky.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. b/ CSP

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

13. Žalovaná v dovolaní namietala (bod 3.1), že žalobca nedisponoval aktívnou procesnou legitímáciou, čo odôvodňovala tým, že žalobca bol (iba) správcom vecným bremenom zaťažených pozemkov.

14. Podmienkou, aby niekto mohol byť stranou v civilnom procese je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosť byť stranou v konaní znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide teda o procesnú subjektivitu. Civilný sporový poriadok v § 61 (predtým § 19 OSP) stanovuje, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Odkazuje teda na hmotné právo. Vo všetkých civilných sporových konaniach majú procesnú subjektivitu tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, teda všeobecnú hmotnoprávnú subjektivitu. Podľa § 18 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby, t. j. združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy alebo iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Žalobca bol zriadený v zmysle § 1 ods. 1 zákona č. 258/1993 Z.z. o Železničiaroch Slovenskej republiky ako právnická osoba, ktorá sa zapisuje do obchodného registra.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené žalovaná nedôvodne namietala, že žalobca nemá procesnú subjektivitu, ktorú zmätočnosť prezumuje ustanovenie § 420 písm. b/ CSP. Obsah dovolania naznačuje, že dovolateľka nesprávne stotožňuje a/ spôsobilosť byť stranou sporu procesne spôsobilou a b/ vecnú legitímáciu. Tieto dva pojmy nemožno zamieňať. Skutočnosť, že niektorá zo strán sporu (prípadne) nie je vecne legitimovaná, nezakladá procesnú vadu v zmysle § 420 písm. b/ CSP. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Ak by súd prípadne dospel k nesprávnemu záveru v otázke vecnej legitímácie (pozn.: dovolací súd z uvedeného hľadiska vec neposudzoval), nešlo by o procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. b/ CSP.

16. Z uvedeného dôvodu neobstojí dovolacia námietka žalovanej o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. b/ CSP.

Dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ alternatívne písm. c/ CSP

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

19. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

20. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Podľa § 442 CSP je dovolací súd (tiež) viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

21. Žalovaná vytýkala nižším súdom, že nesprávne interpretovali na vec sa vzťahujúce hmotnoprávne ustanovenie § 4 ods. 4 zákona o dráhach tvrdiac, že jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena sa v zmysle citovaného zákonného ustanovenia vzťahuje iba na prípady novo postavených dráh resp. vlečiek, t. j. po účinnosti zákona o dráhach, o ktorý prípad v danej veci nešlo.

22. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

23. V danom prípade žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku (viď bod 21), ktorá nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená. Prípustnosť jej dovolania preto vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

24. Podľa § 4 ods. 4 zákona o dráhach vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti v obvode dráhy je povinný strpieť umiestňovanie súčastí dráhy a vykonanie činností podľa odsekov 2 a 3. Oprávnenia prevádzkovateľa dráhy podľa odsekov 2 a 3 sú vecnými bremenami viaznucimi na nehnuteľnostiach v obvode dráhy a na prístupových cestách k obvodu dráhy. Návrh na vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností podá prevádzkovateľ dráhy. Ak je vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti obmedzený v dôsledku umiestnenia súčasti dráhy v obvyklom užívaní nehnuteľnosti; má právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti; toto právo zaniká, ak sa neuplatnilo u prevádzkovateľa dráhy do jedného roka odo dňa zapísania vecného bremena do katastra nehnuteľností.

25. Odvolací súd vo vzťahu k nastolenej otázke žalovanou (bod 21), ktorá korešpondovala aj so závermi stanoviska ministerstva z 28. decembra 2015 (č. l. 131 spisu) v podstatnom uviedol, že účinnosťou zákona o dráhach sa podobne, ako v predpisoch o energetike a o verejných vodovodoch a kanalizáciách, zriadilo ex lege trvalé vecné bremeno (§ 4 odsek 4) viaznuce na pozemkoch tvoriacich obvod dráhy. Návrh na vykonanie záznamu na zapísanie vecného bremena do katastra nehnuteľností bol povinný podať prevádzkovateľ dráhy (v danom prípade žalovaná, pozn.). Ak zápisom vecného bremena vznikli v zmysle citovaného žalovanej oprávnenia vyplývajúce z vecného bremena, musia jej vzniknúť aj povinnosti súvisiace so vznikom týchto oprávnení, čoho dôkazom je aj prekluzívna lehota na uplatnenie jednorazového odškodnenia, ktorá je ročná a ktorá začína plynúť odo dňa zapísania vecného bremena do katastra nehnuteľností, bez ohľadu na to, či boli dráhy vystavané pred alebo po nadobudnutí účinnosti zákona. Ak teda došlo k vzniku vecného bremena za účinnosti zákona o dráhach (§ 4 ods. 4), čo je aj

daný prípad, tak nárok na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti je potrebné bez ďalšieho posudzovať podľa tohto zákona, bez ohľadu na to, kedy boli dráhy vystavané. Podľa názoru odvolacieho súdu by výklad ministerstva prichádzal do úvahy len v prípade, ak by bolo priamo v zákone taxatívne uvedené, že vlastník alebo užívateľ nehnuteľnosti nemá právo na jednorazovú primeranú náhradu za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti v prípade, ak boli dráhy vystavané pred účinnosťou zákona.

26. Vyslovený právny názor odvolacieho súdu pri jeho interpretácii ustanovenia § 4 ods. 4 zákona o dráhach považuje dovolací súd de lege lata za právne korektný. Aj z dôvodovej správy zákona o dráhach vyplýva, že trvalé vecné bremeno (§ 4 ods. 4 zákona) sa zriaďuje ex lege, teda na základe (tohto) zákona. Práve od tohto momentu a potom ako si prevádzkovateľ dal zapísať toto vecné bremeno do katastra nehnuteľností, začala plynúť (aj) ročná lehota pre vlastníka alebo užívateľa na uplatnenie jednorazovej náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti. Podľa názoru dovolacieho súdu samotná okolnosť v minulosti (teda pred účinnosťou tohto zákona) postavených dráh resp. vlečiek nemá žiadny právny význam pre prípadné priznanie jednorazovej náhrady, ktorá sa v zmysle citovanej zákonnej úpravy poskytuje/môže poskytnúť (iba) od momentu zriadenia (tohto) zákonného vecného bremena a po jeho zapísaní v katastri nehnuteľností. Správne preto tvrdí žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu (bod 4), že zákonným dôvodom jednorazovej náhrady v danej veci bol vznik (zapísanie) vecného bremena a nie skutočnosť, že dráhy boli vystavané pred účinnosťou zákona o dráhach, pričom žalovanej pred účinnosťou zákona o dráhach nesvedčalo zákonné právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Po nadobudnutí účinnosti zákona o dráhach už žalobca nie je oprávnený požadovať od žalovanej opakujúce nájomné za užívanie pozemkov - ktorý režim platil medzi sporovými stranami v minulosti - ale už len jednorazovú náhradu.

27. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jej nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

28. Alternatívnym dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP (bod 3.3) sa už najvyšší súd nezaoberal, keďže toto sa odlišovalo od dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba formálne, pričom materiálne poukazovalo na identické nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (pozri bod 3.2.).

29. O nároku na náhradu trov celého konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 3 CSP, v ktorom bude rozhodnuté aj o výške uplatneného nároku žalobcu.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.